

Elvemusling i Leksvik.

Innledning.

Leksvik kommune er etter søknad tildelt statlige fiskefondsmidler for 1998 gjennom miljøvernavdelingen hos fylkesmannen i NT. Tildelingen er gjort kjent gjennom brev til kommunen 17.02.98.

Undersøkelser omkring elvemusling var ett av flere tiltak det ble søkt bistand til. Etter muntlig avtale med miljøvernlederen i kommunen har undertegnede på vegne av Leksvik JFF ledet de undersøkelser det var tenkt på i forbindelse med dette. Tiltaket er ett av mange tiltak som er tatt inn i den kommunale fiskestellplanen jfr punkt 7.16

Elvemusling har vernestatus som sårbar art med sterk tilbakegang både i Norge og andre europeiske land.

Det meste av undersøkelsen ble utført i juli 1998. Vannstanden i vassdragene var meget liten, og vanntemp. var ganske høy i dagene rundt 20.juli.

Kartreferansene er gitt ut fra kart med blått rutenett, WGS84, M711 serien 1:50 000 kartbladene 1622 I, II, III, IV. Dersom en ønsker å bruke kartkoordinatene på "eldre" kart med svart rutenett, må 3. siffer økes med 1 og siste siffer økes med 2.

Resultatet av undersøkelsene viser at det er flere lokaliteter med mindre forekomster. Noen av disse har vært kjent til en viss grad av enkeltpersoner. Funnene enkelte steder tyder på at bestanden har vært langt større tidligere. Tilbakegangen må tilskrives forskjellige årsaker. Forekomsten mellom Gåsvatna har i følge nåværende grunneier økt etter at den ble funnet for over 40 år siden.

Yngre muslinger er ikke påvist i nevneverdig grad i undersøkelsen. Graving i grusmasser er ikke gjort med tanke på å finne svar på hvordan det ligger an med formering. Den kan være aktuelt å følge opp undersøkelsen neste år med tanke på å finne svar på spørsmål om foryngelse hos muslingene.

Grunneierne vil bli gjort kjent med resultatet av undersøkelsen.

Litteratur i forbindelse med undersøkelsen har vært:

Larsen, B.M. 1997. Elvemusling (Margaritifera margaritifera L). Litteraturstudie med oppsummering av nasjonal og internasjonal kunnskapsstatus. NINA-Fagrapport 28: 1-51.

Sandaas, Kjell 1997. Felthåndbok om Elvemusling Margaritifera margaritifera Rapport 47/97. Fylkesmannen i Oslo og Akershus, Miljøvern avdelingen

Dolmen, D og Kleivan E. 1997. Elvemuslingen Margaritifera margaritifera i Norge I. Vitenskapsmuseet Rapp. Zool. Ser. 1997, 6: 1-27

Leksvik 20.09.98

Jarle Grande

Ramslivassdraget.

Undersøkt i elva nedenfor Geitsetertjønna og fant 3 eksemplarer av middels størrelse noen meter ovenfor en større kulp - kartref. 694628. (nr. 1 på kartutsnitt 1:5000)

Etter samløpet med elva fra Bjørsjøen går den forbi et sted som har fått navnet "Ponslunden". Etter å ha passert et par kulper og en S-sving, retter elva seg ut og renner stille sørvestover. På en elvestrekning på noe under 100 m før elva går over i et dypere stillestående parti, var det ganske mange muslinger av størrelse 70 - 90 mm. Noen få ble målt, og de to av de største målte henholdsvis 98 og 100 mm. På hele strekning var det sikkert 100 muslinger. På dette partiet ble det også funnet en liten musling på ca. 4 cm. De fleste muslingene var plassert inntil nordre elvebredd - kartref. 692628 (nr. 2 på kartutsnitt 1:5000)

Undersøkt elva ved Kråmosetran - fra Bjørktjønna og oppover mot foss-strekning - og videre et lite stykke øst for ny bru til skogsvei ved "Stengselet".

Elva fra Bjørktjønna og oppover var sterkt preget av grus/masseuttak og kjøring i forbindelse med skogsdrift. Fant en liten musling - ca. 2,5 cm - oppå grusen ganske nær tjønna. Fant 4 større muslinger enkeltvis lengre oppe. En ble målt til 105 mm

På det stille partiet øst for den nevnte bru ble det funnet en stor musling på ca. 70 cm dypt vann - kartref. 663619

Elva fra Bjørsjøen og vestover mot samløpet med den som kommer fra Ytter-Langen, ble undersøkt nøye uten at en fant muslinger.

Elva vest for Bjørktjønna ble ikke undersøkt, men utsagn fra enkeltpersoner tyder på at det har vært forekomster noen steder. Dette er aktuelt å undersøke nærmere et annet år.

Området ved Innerlangen - Vikabekken og bekk mellom Gåsvatna.

Først undersøkt en svært kort strekning mellom Innerlangen og Langsluna, men her var det ingen funn. Deretter ble **Vikabekken** undersøkt, og her var tettheten av muslinger overraskende stor, men det ble ikke funnet små muslinger. Undersøkelser i elvegrusen ble ikke gjort. Området med mange muslinger starter ca. 150 m vest for Innerlangen der et stille/dypere partiet av bekken går over til en grunn del med litt raskere vannstrøm. De første funnene ble gjort like ved der østsida av bekken er merket av en utgraving for å kjøre over med traktor. Bak en større stein ble det funnet 6-7 stykker med middels størrelse, en ble målt til 77 mm. Nedfor dette stedet ble det funnet noen få på en strekning på ca. 10 m, og her var det tydelig at elva hadde vært brukt som kjørevei for traktor for mange år siden.

Videre oppover dette partiet av bekken ble det gjort svært mange funn, og det var til dels lett å finne ansamlinger på 3-5 stykker og flere. Nedenfor mange av muslingene var det små, kvite, slimaktige, korte, millimetertykke utsondinger som gjorde det lettere å finne muslingene. Dette ble registrert 21.juli.

Det ble ikke tatt vare på noe av denne "geleen" for undersøkelse i mikroskop samme dag, men det ble spekulert på om det kunne ha noe med frigjøring av glochidelarvene. Inspeksjon av stedet 2 dager senere gav en bekreftelse på dette. Bortsett fra en plass var alle de kvite "riskornstore" klumpene borte, men i en liten bakevje ved noen muslinger ble det samlet noen

små, kvite klumper som ble studert i stereomikroskop. De millimeterstore klumpene inneholdt hundrevis av jevnstore kuler som etter alt å dømme var døde glochidelarver. Det hadde gått to døgn etter de ble observert først. Vanntemperaturen var trolig 17-18 ° C. pH ble målt til 6,8 og ledningsevnen var 3 S/m.

På en strekning på ca. 40 m står det klynger av muslinger med middels størrelse, 80-90 mm, med en avstand på 1-2 m mellom klyngene. Bredden på bekken i dette området er 4-5 m. Bunnsubstratet består av mye stein der muslingene står.

Tett nedenfor en "terskel" dannet av 8 store steiner er det særlig stor tetthet. Det ble opptelt 30 stykker innenfor et område på 1m². En ble målt til 93 mm.

I en litt dypere kulp ovenfor terskelen ble det også påvist mange muslinger, og videre 20-30 oppover bekken fantes det muslinger. Deretter går bekken over i et dypere og stilleflytende parti med grusbotn. Denne strekningen ga ingen funn etter en rask undersøkelse. Etter ca. 200 m går bekken på nytt over til å bli grunnere og får større strømhastighet. Her var det noen få funn.

Ved en senere anledning ble det funnet et tomt skall og en levende musling like nedenfor Vikasetran, men stor vannføring gjorde at det ikke ble foretatt videre undersøkelser. Dette stedet ligger noen hundre meter lenger opp mot Ramdalsvatnet

Det ble funnet to komplette tomme skall på den undersøkte strekningen. Disse skallene målte 81 mm og 82 mm.

Bekken mellom Gåsvatna - kartref. 839678 - ble besøkt 28.juli, og det ble gjort funn av middels store muslinger. Noe stor vannføring gjorde det vanskelig å telle individene som ble funnet på det meste av bekkens lengde, flest på nederste del av bekken før den luner ned mot Litl-Gåsvatnet. Et samlet antall kan utgjøre opp mot hundre individer. På ett sted stod det 10 individer på en m². Bekken er ca. 100 m lang og er 1-2 m brei. Ingen funn ble gjort i bekken ut fra Myvatnet.

Funnene ble gjort på eiendommen 10.5 - eier Dagfinn Hagen. Grunneier opplyser at han var med og fant muslingene i bekken for ca. 40 år siden, og at det den gangen var langt færre individer enn i dag.

Bekken fra Ramdalsvatnet oppover mot samløpet med bekk fra Gåsvatna ble undersøkt på et tidspunkt med noe for stor vannføring slik at negativt resultat kan være feil.

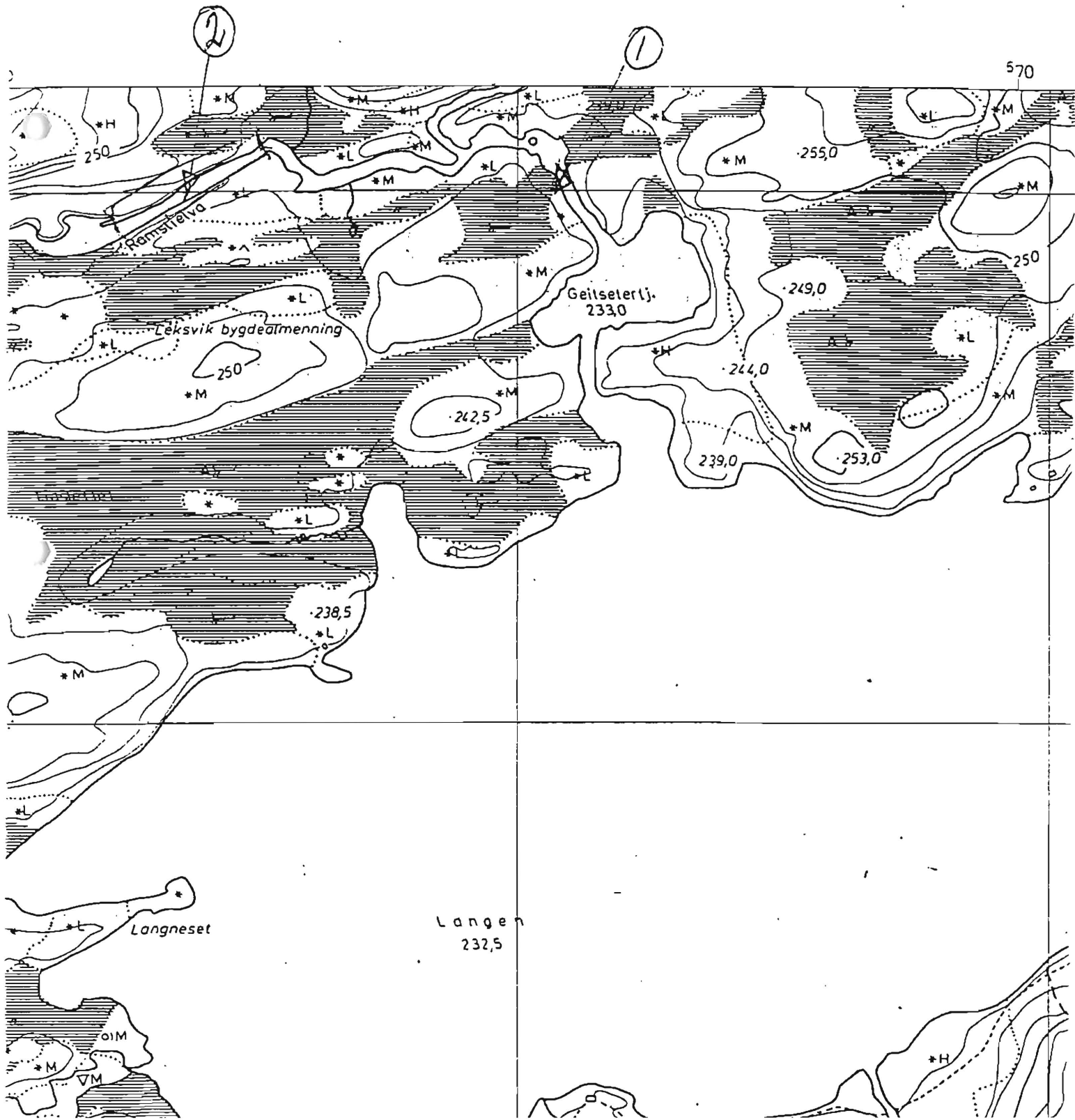
Et område i vassdraget som en ikke rakk å undersøke, er strekningen fra utløpet av Fugellangen og nedover mot Skruddudalen.

Konklusjon:

Undersøkelsen viser at det er forekomster i to vassdrag, og i begge to er det forekomster flere steder. Om dette skal telles som to eller flere lokaliteter, kan avgjøres av andre. Det er en naturlig oppfølging å se nærmere på noen steder som ikke ble undersøkt i de to vassdragene, og foreta undersøkelser i elvegrusen for å finne ut noe mer om yngre muslinger.

Kartutsnitt 1:5 000

Området nedenfor utløpet av Ytter-Langen
De omtalte stedene i teksten er merket
1 og 2 på kartet, og på den siste av disse
var det mye muslinger.

Innledning.

Leksvik kommune er etter søknad tildelt statlige fiskfondsmidler for 1998 gjennom miljøvernavdelingen hos fylkesmannen i NT. Tildelingen er gjort kjent gjennom brev til kommunen 17.02.98.

Prøvefiske i Mevatnet var ett av flere tiltak det ble søkt bistand til. Etter muntlig avtale med miljøvernlederen i kommunen har undertegnede på vegne av Leksvik JFF gjennomført de undersøkelser det var tenkt på i forbindelse med Mevatnet. Prøvefiske i Mevatnet er ett av mange tiltak som er tatt inn i den kommunale fiskestellplanen jfr punkt 7.12.7

Arbeidet har omfattet en befaring 23.07.98, prøvefiske 22.08.98, gjennomgang av arkivmateriale og rapportskrivningen.

Bård og Henrik Sæther har gitt velvillig bistand som grunneiere ved befaringen og prøvefiske. Alle grunneire får tilsendt rapporten, og jeg håper innholdet kan komme til nytte.

Leksvik 25.08.98

Jarle Grande

